№. 270. w Niedzielę dnia 17. Listopada 1850.

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński.

Telegraficzne wiadomości.

Paryż, d. 13. Listopada, wieczorem o godzinie 8. Na posiedzeniu dzisiejszém zgrom. narod. wybrani zostali dawniejsi wiceprezesowie i sekretarze. Wniosek o przedłożenie protokułów komisyi nieustającéj zwalcza Barrot, a zgromadzenie odrzuca. Następnie wybrano komisyą względem wniosku o zaprowadzenie osobnéj policyi, która ma czuwać nad bezpieczeństwem zgrom. narod. Tigny cofa swój wniosek o przywrócenie powszechnego głosowania. Jutro nie będzie posiedzenia. Stronnictwo Thiersa zbliża się do prezydenta z powodu jego poselstwa. Flota francuzka, która wypłynęła z Rochelli, przybyła do Brestu.

Berlin, 15. Listopada. — Oczekują tu jutro odpowiedzi gabinetu austryackiego na wnioski pruskie, które tu uchwalono na dniu 9. b. m. a przesłano do Wiednia przez hr. Lehndorfa. Mówią, że Austrya skłonną jest do przyjęcia wniosków pruskich i na wolnych konferencyach ma być przejrzana konstytucya związku. Tymczasem pozostanie bundestag w bezczynności. W nowym statucie związku rzeszy ma być przyznane Prussom prawo łączenia się. W sprawie heskiéj mają Prussy ograniczyć się na etapowéj drodze, ponieważ niemasz powodu prawnego, aby się mieszały do spraw wewnętrznych Hessyi. Kurfürszt i sejm niepowołał na pomoc Pruss i dla tego sami Austryacy ze sprzymierzeńcami będą przywracać stan porządku w Hessyi. Z tego powodu opuścili Prusacy Fuldę. Żądają przecie, aby stanowili załogę w Kasslu, i niechcą pozwolić na przejście wojsk exekucyjnych do Szlezwigu przez kraj pruski. Ponieważ dotąd niemogły się państwa niemieckie zgodzić na punkt ostatni, przeto nietylko Austrya, Bawarya i Saksonia pomnaża swe wojska, ale i Prussy kończą zruchomienie swéj armii. Jeżeli Austrya ze swemi sprzymierzeńcami nieprzypuści Pruss do uporządkowania spraw niemieckich, natenczas pozwalanie na mniejsze sprawy, jakiemi są łączenie się Pruss z pomniejszemi państwami, nie usuną trudności zachodzących pomiędzy Prussami a Austryą i wystawią Niemcy na niechybną wojnę.

Jenerał Radowitz wyjechał w dniu 11. b. m. do Anglii w celu poznania postępu angielskiego w technice artyleryi i konstrukcyi mostów żelaznych.

We frankfurckiéj Oberpostamts Zeitung, organie bundestagu, czytamy o wypadkach konferencyi warszawskich, co następuje: 1) Obecna unia, wraz ze swoją konstutucyą unijną, będzie zaniechana; 2) wolne konferencye bedą miały miejsce, tak jak w r. 1819; 3) bundestag będzie tymczasowo daléj istniał; 4) uznaje się i na przyszłość prawo łączenia się w unią, lecz tylko na zasadzie artykułu XI. aktu związkowego z r. 1815; tak więc, każdy szczególowy związek potrzebuje potwierdzenia władzy centralnéj; 5) utworzy się silną władzę centralną, przyczém wszakże pozostaje jeszcze w wątpliwości bliższy sposób jéj składu: czy dualistyczny, czy tryadyczny, czy dyrektoryat królów, czy też co innego jeszcze? 6) Kwestya co do współprzewodnictwa Prus uchyla się na teraz; 7) w Szlezwigu-Holsztynie nastąpi związkowy nakaz rozbrojenia, a w razie potrzeby egzekucya związkowa, przy czém Prusy wstrzymają się od czynnego współdziałania; 8) Prussy pozwolą w elektorstwie heskiém na zajęcie kraju przez wojska związkowe i na związkową egzekucyą.

Eisenach, d. 11. Listopada. — Dziś wieczorem spodziewamy się wojska pruskiego, które ma przybyć na kolei żelaznéj. Podobno dowódzca wojska pruskiego, jenerał Groeben, kazał oświadczyć księciu Thurn Taxisowi, że lubo się cofa z rozkazu królewskiego z Fuldy na odległość 3 godzin, jednakowoż spodziewa się, że za kilka dni zajmie dawne swe stanowiska.

Koburg, d. 10. Listopada. — Nasz książe już był w drodze do Berlina, ale spiesznie powrócił i upakowawszy swe kosztowności, wyjechał z niemi do Gotha. Książe nasz jest jenerałem pruskim.

Drezno, 12. Listopada. — Uznane za konieczne przysposobienie wojskowe przeciw Prussom poczęści już ukończono, a dalsze zbrojenie się z największym pospiechem postępuje. Obsadzenie kolei żelaznéj aż po Riesa i przeprawy na Elbie, jakoteż kolei szlązkiéj pod Budyszynem, po większéj części już nastąpiło. Przysposobiono już wszystko ku połączeniu się z korpusem austryackim; austryacy stoją pod Hernisch-Kretschen, i skoro tylko wymarsz gromadzących się tu wojsk za potrzebny uznanym będzie, spodziewają się tu załogi austryackiéj. Wymieniają już nawet jako przeznaczone na ten cel pułki: Wohlgemutha i Hessa, jako też jeden pułk szeklerski. Zbiór w Grüne Gewölbe i tym podobne kosztowności w zamku, wywiezione już do Königsteinu; toż zapasy wojenne.

Anglia.

Londyn, 10. Listopada. — Wewóz przedmiotów przemysłowych z Chin do Anglii od pewnego czasu znacznie się powiększył. Niedawno temu przywiózł tu jeden okręt chiński bezpośrednio z kantonu 376 skrzyń porcelany, towarów lakierniczych i tym podobnych rzeczy. — Duchowieństwo katolickie zamyśla z wielką wystawnością powitać kardynała Wisemana, na przekor zżymaniu się zwolenników kościoła anglikańskiego. — Stan adwokacki zbiera także podpisydo adressu, jaki zamyśla przesłać królowéj z protestacyą przeciw mięszaniu się papieża, jako księcia zagranicznego, w sprawy Anglii.

Biskup z Bristolu zakazał Drowi Pusej miewania kazań w swojéj dyceryi. — Globe zastanawiając się nad stosunkami Niemiec, jakoteż nad składem krajów Austryi, oświadcza wyraźnie, że Anglia niemoże na to zezwolić, aby Austrya ze wszystkiemi krajami do związku niemieckiego wstąpiła.

Francya.

Paryż, 11. Listopada. — Monitor zamieszcza dekret mianujący jenerała Gueswiller komendantem 14 i 15 okręgu wojskowego, w miejce jenerała Neumayera, którego na odstawce pozostawiono. W części nieurzędowéj donosi Monitor, że Neumayer podał się do dymissyi, ale prezydent rzeczypospolitéj mając uwagę na dawniejsze zasługi jenerała pozostawił go do dyspozycyi. Głoszą atoli, że Neumayer otrzyma naczelne dowództwo nad korpusem armii, który ma się zebrać nad granicą północną.

Na giełdzie było przylepione dziś następujące obwieszczenie: poselstwo prezydenta rzeczypospolitéj do zgromadzenia narodowego, które la Presse zamieściła dziś zrana, nie jest prawdziwe. Dziennik ten zabrano.

Opinion publique zapytuje dziś ministra budowli publicznych, czy to prawda, że prezydent wszystkie płody w St. Cloud osobiście wydzierżawił na trzy, sześć i dziewięć lat.

Patrie doniosła wczora wieczorem, że poselstwo prezydenta rzeczypospolitéj jeszcze niezostało odesłane do drukarni rządowéj, jak błędnie o tém dzienniki doniosły. Dla tego dziwiono się dziś zrana powszechnie, iż Pressa pod tytułem: poselstwo prezydenta rzeczypospolitéj do zgromadzenia narodowego z podpisem L. N. Bonaparte, zamieściła piękne pomysły o wewnętrznéj i zewnętrznéj polityce, zniesieniu ubóstwa, o prawie, wolności, o niepożyteczności nauczania po łacinie, i paszportów itd. Dopiero zabranie Pressy przez policyą wyprowadziło publiczność z błędu.

Zagajenie posiedzeń zgromadzenia narodowego. — Posiedzenie pierwsze 11. Listopada. Tłumy ciekawych otaczają okolicę gmachu, w którém zgromadzenie narodowe obraduje. Policye wraz z piechotą i kawaleryą starają się utrzymać łączność pomiędzy ulicami i na moście de la concorde. O godzinie 1wéj przystąpiono do odczytania protokułu ostatniego posiedzenia i wywoływania nazwisk obecnych reprezentantów. — O $2\frac{1}{2}$ godzinie oświadcza prezes Dupin, iż obecnych reprezentantów jest 583, a więc dostateczna liczba do zajęcia się przedmiotami obrad. Prezes odczytuje wniosek prokuratora z Bordeaux, o pozwolenie wytoczenia sprawy przeciw reprezentantowi Chavoix (góralowi), który zabił w pojedynku dziennikarza i byłego reprezentanta Dupont i za to uwięzionym został. Leon Laborde (z prawéj młodéj) prosi zgromadzenie, aby odrzuciło

ten wniosek, i przypomina, że w przypadku podobnym i on się znajdował, a zgr. narodowe wniosek prokuratora odrzuciło. Minister sprawiedliwości Rouher odwołuje się do innych przypadków i żąda zamianowania komissyi w téj mierze, aby okazać przynajmniéj uszanowanie rozporządzeń sądowych. Cremieux powiada, że z powodu pojedynku Loborda zgr. narodowe odrzuciło sformułowane sądowe zaskarzenie, gdy tymczasem w obecnym przypadku nawet nieprowadzono przedwstępnego śledztwa. Prezes Dupin przerywa rozprawy uwagą, że tym razem chodzi o utracone życie i rozporządza głosowanie, czyli ma być komissya wybraną. Słabą większością oświadcza się za wyborem komissyi. (Głos z lewéj: mają tu podwójne miary i wagi!) Prezes donosi, że złożono wniosek względem komisarza policyi zgromadzenia narodowego i rozwięzuje posiedzenie.

W zgromadzeniu narodowém rozwiązano, że redakcyą Pressy pociągną do odpowiedzialności nietylko za niepodpisanie wstępu do zmyślonego poselstwa prezydenta, ale jeszcze za wypuszczenie niektórych miejsc z dawniejszego pisma L. Napoleona, w zamiarze zohydzenia go w oczach Francyi. Wstęp tego pisma, tak brzmi: Constitutionnel powiada, że poselstwo prezydenta nie w poniedziałek, ale dopiero we wtorek ogłoszoném będzie. Nasi czytelnicy zapewne będą wdzięczni, gdy z ogłoszeniem poselstwa pospieszymy, które napisane przez samego Ludwika Bonapartego, ważnością i organem równa się poselstwom prezydentów rzplitéj amerykańskiéj. Kiedy zastanawia się nad najgłębszemi pytaniami z gruntowności i wznosi się do wysokości rzeczy najwyższych, wówczas unika wszelkich osobistych rozpraw, intryg, koteryi i wzajemnych kłótni. Co atoli szczególniéj uderza i wzbudza uwagę, to główne idee i uczucia powtórzone w tym dokumencie zadziwiającym, które zjednały wybrańcowi 10. Grudnia 6 milionów głosów i Pressę nakłoniły do popierania czynnie i bezwarunkowo jego kandydatury. Oto dokument: . . .

Szwajcarya.

Bern, 8. Listopada. — Przypominamy sobie, że rząd Genewy był właśnie tym, który po wkroczeniu tłumnem wychodzców do Szwajcaryi najmniéj okazywał gotowości do wykonywania uchwał władzy centralnéj w Bernie. To dotyczyło się nietylko wychodzców do całéj massy należących, jak raczéj naczelników emigracyi, których także komitetem propagandy nazywają. Od niejakiego teraz czasu panowało głuche milczenie o tém mieście, i rada federacyjna mniemała, iż już może być spokojną, kiedy znów z Paryża nagle zagabniętą została. Na jakiéj zasadzie, tego niewiemy; dosyć, że rząd francuski powiada, iż ma zawiadomienie, że znowu wielu naczelników wychodztwa znajduje się w Genewie, tak Francuzów jakoteż Włochów, i to powiększéj części pod obcém nazwiskiem. Co więcéj, pogłoska o zamyśle komitetu centralnego rewolucyjnego w Londynie przeniesienia się do Genewy, aby ztamtąd łatwiéj działać, spowodowała już komendanta Lyonu, jenerała Castellane, do rozległych środków ostrożności, zwłaszcza, że zdawało się podobno, jakoby stróże spokojności wpadli na ślad rozgałęzienia sięgający aż do Lyonu. Rada federacyjna wezwana przez gabinet francuski uczyniła kroki stanowcze przeciw rządowi genewskiemu, aby już raz przecież tym nagabaniom koniec położyć, których okoliczność ta już tak wiele na Szwajcaryę sprowadziła. Dotąd ani rząd federacyjny, ani rząd genewski się nieprzekonał się, aby w Genewie przebywali naczelnicy propagandy rewolucyjnéj, zdaje się więc, że jedynie gabinet francuski lękając się cienia swego, niepokoi bez potrzeby sąsiada słabszego, co mu nieprzynosi żadnego zaszczytu, zwłaszcza, że ostatnie depesze z Paryża ułożone były w tonie niebardzo przyjaznym. Gabinet francuski nieodważy się wyrzec coś podobnego Anglii, lubo wie, że komitet propagandy w Londynie rezyduje, a na tylko samą pogłoskę niepewną bez potrzeby Szwajcaryą napastuje; zdradza przez to, że na bardzo kruchych wspiera się podstawach.

Z Bernu piszą: według wszelkiego do prawdy podobieństwa, korrespondencye rady federacyjnéj z Prussami w sprawie nefszatelskiéj da powód w zgromadzeniu związku do sporów nader ostrych. Nawet komissya wysadzona przez radę narodową w roku 1849. dla przejrzenia czynności rady federacyjnéj oświadcza w sprawozdaniu swojém do rady narodowéj, że Szwajcarya wtedy tylko znajdować się będzie w tym przypadku, aby z swéj strony dała powód do wyjaśniania stosunków z Prussami, jeżeli tego szczególniejsze położenie rzeczy wymagać będzie, lub jeżeli wypadek zadowalniający z takowych roztrząsań z pewnością da się przewidzieć. Niewchodząc w dalsze rozbieranie kwestyi nefszatelskiéj, ponieważ w niéj żadnego ważniejszego kroku bez zezwolenia zgromadzenia federacyjnego uczynić niemożna, oświadcza jednak komissya zdanie swoje, że kwestya nefszatelska zdolną jest, wzbudzić w wysokim stopniu sympatye dla siebie ludu szwajcarskiego, który z szczególniejszą zgodnością oświadcza się zatém, aby stosunek prawny, przez który Nefszatel do stanów zjednoczonych szwajcarskich wcielonym został, stanowczo nadal był utrzymanym.

Włochy.

Turyn, d. 6. Listopada. — Wczoraj został parlamet zagajonym: ministrowie wszyscy, oprócz ministra finansów Nigra, który z powodu lekkiéj słabości nieprzybył, byli obecnymi. Na posiedzeniu dzisiajszem obrano prezesem izby deputowanych Pinellego 410 głosami przeciw 66. Porządek dzienny dnia wczorajszego w izbie drugiéj stanowiło: 1) sprawozdanie nowych wyborów, 2) odczytanie wygotowanych już sprawozdań wydziałów. Dzisiaj zajmuje się ona przejrzeniem kilku petycyi dotyczących interesów miejscowych i specyalnych. Słychać, że rząd uchwalił stale postanowienie w sprawie rzymskiéj, i niechce zadłużyć się z odpowiedzią na oskarzenia allokucyi papiezkiéj. Notę dotyczącą owego przedmiotu przesłano podobno reprezentantowi rzeczypospolitéj francuzkiéj, Ferdynandowi Barrot jeszcze przed jego wyjazdem. Dzisiaj odbywa się wielkie ćwiczenie wojskowe pod Rivoli.

Wenecya, d. 4. Listopada. — Dzisiaj z rana o godzinie 9 spuszczono w arsenale tutajszym fregaty wojenne Novara i Aretina pośród świetnéj uroczystości, które już z powodu rozmaitych wypadków wojennych po kilka kroć przechrzcziewane bywały. Pilnie bardzo pracują jeszcze nad 2 parownikami wojennemi, 2 bacikami parowemi do służby nadbrzeżnéj i kilku statkami kanonierskiemi, tak iż te niemniéj w krótkim czasie na morze wypłyną.

Medyolańska gazeta powszechna donosi pod dniem 30. z. m. z Ankony, że załoga austryacka w téj okolicy Włoch zmniejszoną zostanie, ale niezwłocznie wojska neapolitańskie ją zastąpią. Z Neapolu także piszą, że w całem królestwie uzbrojenia na wielką stopę urządzają. Szczególniéj mówią tam o tem, że wzdłuż brzegów morza jońskiego silny kordon obronny ma być ustawiony, a w Kalabryi mianowicie około Konsenzy korpus znaczny się zbierze. W arsenałach odbywają się prace z niezwyczajnem natężeniem. Podobnie dzieje się i u nas. — Wszystkie prawie załogi wojskowe w Lombardyi są w ruchu, albo przynajmniéj do pochodu przygotowane. Wojsko zatem neapolitańskie przeznaczone do utrzymywania porządku we Włoszech środkowych i północnych, w przypadku, gdyby Austrya armią swoję z Włoch do Niemiec wyprowadzić przymuszoną była.

Turyn, d. 6. Listopada. — Reprezentacya dyplomatyczna Sardynii przy dworach zagranicznych była znów treścią rozmowy codziennéj w dniach ostatnich. Wiadomo, że wielu przyjaciół ministra spraw zagranicznych stara się usilnie, aby go skłonić, do obsadzenia wszelkich posad dyplomatycznych za granicą mężami niewątpliwie konstytucyjnego sposobu myślenia. Trudność największa zachodzi przytem, że wyższa szlachta kraju tego, któréjby rząd niechciał sobie zrazić, mało przedstawia mężów ducha czystokonstytucyjnego, którzyby zarazem byli dobrymi dyplomatami. Mówią n. p., że Azeglio niechętnie tylko pozostawia hrabiego Pralormo na posadzie posła sardyńskiego przy rządzie francuzkim, ale lęka się, aby przez odwołanie jego nieprzychylnéj części szlachty niezamienić w nieprzyjaciół nienawistnych rządowi. Nie jest to tajemnicą, że hr. Pralormo w dzienniku paryzkim Assemblée Nationale dość często gabinet turyński artykułami namiętnie opozycyjnemi zaczepia. Co się tyczy posła piemontskiego przy dworze papiezkim, rozeszła się tu pogłoska, że chce Rzym opuścić i zażądał już paszportów swoich; lecz dzisiaj dowiadujemy się z pewnością, że markiz Spinola spokojnie na urzędzie swoim pozostanie. W liście jednym z Rzymu pisanym czytamy, że Spinola najął w Rzymie mieszkanie obszerne i oczekuje na przybycie swojéj familii. — Na posiedzeniu wczorajszem w izbie deputowanych przy obiorze prezesa, Pinelli miał prawie wyłącznie wszystkie głosy za sobą, przeciwnik jego stronnictwa wstecznego otrzymał tylko 6 głosów. Kandydat strony lewéj Lataci, miał 20 głosów, kandydat środka lewego, Bunio 22 głosy.

Z Rzymu piszą pod d. 5. m. b.: hrabia Montalembert bawiący tu od kilku dni w missyi specyalnéj do papieża doczekał się onegdaj demonstracyi bardzo wyrazistéj. W drodze ku Watykanowi niedaleko od Piazza Cavalli powitał go znaczny tłum ludu, którym kilkunastu porządnie ubranych młodzieńców przywodziło, krzykiem straszliwym, do którego obelgi jak haniebniejsze się przyłączyły. Bliskość placu św. Piotra i jéj kolumnady uwolniły go od dalszego ścigania prześladowców. Po posłuchaniu u papieża kiedy powracał do domu swego (hotel Cesari), towarzyszyło mu kilkunastu gwardzistów papiezkich konno i około 30 zbiorów pieszo. Tłum ludu czekał na niego w téj samej groźnéj postawie, i uczcił go przynajmniéj syczeniem i gwizdaniem. — Ministerstwo papiezkie w téj chwili prawie się rozwięzuje. Minister wojny, Kalbermatten, rodem Szwajcar, skręcił znaczną kwotę pieniędzy (mówią 100,000 skudów) i już mu proces wytoczono. Niewiedzieć jak wypadnie, trudno tylko jest rozwiązać zagadkę, jak tam można co urwać, gdzie nigdy nic niema i niebyło. Równie przeniewierzył się także minister finansów Galli, i już do Florencyi wyjechał. W miejsce Kalbermattena przyjśćby powinien książe Gabrielli.

Austrya.

Wiedeń, 11. Listopada. — Do austryackiego Olbersdorf i Comeise nad granicą górnego Szląska znów przybyły oddziały huzarów węgierskich. Lecz słychać, że stojące w okolicy téj huzary mają wkrótce odejść, a w miejsce ich przybędą trzy pułki piechoty cesarskiéj, i w tym celu dla pomieszczenia ich przerobiono wszystkie wzdłuż granicy leżące gmachy wielkie i zamki na koszary i lazarety. W Pradze i okolicy stało 30,000 żołnierzy. Z tych 15,000 pod dowództwem feldmarszałka Haszyckiego wkroczyło do Bawaryi; a 50,000 pod rozkazami Radetzkiego ma przybyć do Pragi. Dnia 5. pułk księcia Schwarzenberga wyszedł z Reichenberga do Jozephstadt, a do dnia 8. żadne jeszcze wojsko w miejsce jego nieprzybyło. Spodziewają się, że granicę od Prus Kroaci obsadzą. Urlopników wszystkich ściągają, a twierdze Theresienstadt i Jozephstadt zewsząd zaopatrują. Po-

między ciemnem pospólstwem upowszechniła się pogłoska, że przygotowania te do wojny dla tego uskuteczniają, że cesarz chce w 80,000 iść na pomoc Rossyi przeciw Turkom! — Zakupowanie bydła rzeźniczego w Szląsku i wyprowadzanie go do Czech i Saksonii wciąż jeszcze nieustaje, i to na tak wielką stopę, iż niema wątpliwości, że to wszystko idzie na żywienie wojska. Spodziewaćby się zatem należało, że wyjdzie zakaz wyprowadzania wszelkiéj żywności.

Dziennik Konstytucyjny z Czech donosi z Czerniowiec dnia 30. Października. Konstytucyą Bukowiny dał nam naprzód poznać dziennik praw państwa; z mniejszą powitano ją tu i rozbierano uwagą, aniżeli organizacyą kraju; zdawało się bowiem jak na teraz, że ta ostatnia najważniejsze rozstrzygnie kwestye, gdy tymczasem statut nie czego innego nakazał się spodziewać nad to, co już inne kraje koronne otrzymały. Kilka tylko uwag nastręcza się czytelnikowi: a odnoszą się one przedewszystkiém do stosunku, w jakim deputowani z najwyżéj upodatkowanych i z miejsc do wyboru osobliwie uprawnionych do reszty mieszkańców się znajdują, gdy wedle majątkowych i podatkowych stosunków liczba ich niezmiernie jest wielką, z powodu zapewne małego dotąd wykształcenia mieszkańców wiejskich. Dziwnem się być wydaje zniżenie census w pojedyńczych gminach, gdy zapewne słuszność wymagać była winna, podobne rozporządzenie na cały kraj rozciągnąć dla uniknienia zbytniéj nierówności między uprawnionymi do wyboru dwóch nieraz sąsiednich gmin. Wreszcie z niejednéj strony żądanoby jakiegoś orzeczenia co do języka, w jakim ma się na sejmie obradować; to bowiem do wielu kolizyi dać może powód. Nie wątpliwą jest rzeczą, że statut dopiero w końcu 1851. r. w życie wprowadzonym zostanie. Do wprowadzania w czynność nowych władz naznaczony jest na pewne dzień 1. Maja 1851. roku, a pierwsze w tym względzie kroki już rozpoczęto. Jako zwiastun nowego porządku rzeczy, zjawiła się u nas od tygodnia żandarmerya, czynna już w całym kraju, objąwszy służbę w miejsce dotychczasowych strzelców krajowych, a częścią i górnych. Na ostatek po ulepszeniu wielu przeszkód co do redakcyi wydawnictwa dziennika krajowego, zaczęto go wreszcie drukować w dwóch edycyach: 775 egzemplarzy niemiecko-rumuńskich, a 225 niemiecko-ruskich. Dziennik ten ma jak najspieszniéj zająć się drukiem wszystkich ustaw z roku 1850. Nie idzie on na sprzedaż, bo tylko biją go taką ilość, jaka potrzebną jest dla wiedeńskich centralnych urzędów, bukowińskich władz krajowych, gmin i innych korporacyi.

Wielu dotąd poczytywało artykuły wstępne Korespondenta austryackiego, zwłaszcza w ważnych kwestyach, za wyraz opinii władz, i widziało za prawdę zbliżającą się burzę na horyzoncie politycznym. Dziś oświadczenie w ostatnim numerze Gazety wiedeńskiéj uczynione, nakazuje artykułów owych nie poczytywać więcéj za organa jakichbądźkolwiek władz; tym sposobem niknie naturalnie cała ich ważność. Samo zaś zwrócenie uwagi publiczności na tę okoliczność dorozumiewać się każe, iż w kwestyi niemieckiéj, górującéj obecnie, rząd nie podziela opinii pomienionego dziennika, a tém samém, że szala pokoju przeważyła.

Wychodzcy polityczni: Anastazy Bażyński, dziedzic dóbr, Ludwik Maryankiewicz były kapitan polskiéj legii, Mikołaj Karczewski subjekt aptekarski i Jan Borkowski, tęsknotą do domu zniewoleni do powrotu, stawili się tu dobrowolnie przed komisyą śledczą.

Towarzystwo rzemieślnicze otworzyło subskrypcyą w cechach na fundusz dla wysłać się umyślnie mających czeladzi i wyrobników na wystawę przemysłową do Londynu.

Zasekwestrowane dobra deputowanego Willibalda Bogdanowicza zostały mu zwrócone.

Feldm. Windischgrätz wyjechał do Włoch z rodziną swoją.

Z Gömör donoszą, iż schwytano we wsi Moczan pod Jolswą dwóch z bandy rozbójniczéj. Zeznania ich są niezmiernie ważne pod względem stósunków miejscowych i demoralizacyi ludu wiejskiego, który im daje wszędzie przytułek i służy im za szpiegów i donosicieli. Naczelnik téj bandy po kraju rozrzuconéj zowie się Bobak, a lubo prawdziwy Bobak od dawna w więzieniu siedzi, przecież zdaje się, że zastępcy jego tegoż samego imienia używają dla nadania bandzie powagi.

Z całego kraju nadchodzą trwożące wieści o rozbojach, a lubo sąd wojenny kilku złoczyńców już stracić kazał, dotąd przecież liczba ich zamiast się zmniejszać, wzrasta jeszcze. W tych dniach zaczął się tu jarmark, ale czynności nie ma żadnych. Kupcy wiedeńscy i czescy przywieźli ze sobą same papiery, a tu srebro stoi $23\frac{1}{2}$ pC. a dukat kosztuje 7 zlr. 2 kr. Tutejszy most łańcuchowy nabawił miasto trwogą, jeden słup przechylił się na stronę Budy, między pale około niego pozostałe od czasu fabryki, biją kamienie, aby filar wzmocnić.

Berno, d. 1. Listopada. — Onegdaj odprawiono tu na rzecz krakowskich pogorzelców tak zwaną besedę, bal i koncert.

Zemuń, d. 28. Października. — Potwierdza się wiadomość, pisze gazeta preszburgska o uczynionem zapytaniu, czyli w razie potrzeby może tu stanąć 15,000 piechoty i 1000 jazdy, a na garnizon do miasta tymczasem 3500 piechoty i 400 jazdy, tak iżby utrzymanie tego oddziału nie było być uciążliwém dla gminy. Mniemają jednak, iż zapytanie takowe jest uczynione jedynie w celu sprawdzenia projektów inżynierów, którzy podali ile wojska może stać w potrzebie wzdłuż granicy wojskowéj. Niema tu zatem mowy o postawieniu na teraz korpusu obserwacyjnego. Urządzenie izb handlowych w Temeswarze, dokąd zamierzono główny tych stron przenieść handel, nie mile zostało tu przyjętém, bo miasto nasze uważa się jako najważniejszy punkt handlowy między Wiedniem a Stambułem. Fmp. Kräutner wziąwszy to na uwagę stara się, aby miasto nasze uzyskało przywiléj wolnohandlowego, o co już od r. 1823. starano się.

Przedstawienie ministra sprawiedliwości dr. Antoniego v. Schmerling, tyczące się organizacyi sądów w krajach koronnych Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, Oświecimem i w Bukowinie.

Najmiłościwszy Panie! Stósownie do ogólnych zasad przyszłéj ustawy sądowéj Najwyższém postanowieniem z dnia 14. Lipca 1849. potwierdzonych dla krajów koronnych cesarstwa austryackiego, najpoddanniejszy minister sprawiedliwości przekłada Waszéj cesarskiéj Mości najuniżeńszy swój wniosek do organizacyi sądów w krajach koronnych Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, Oświecimem i Zatorem i w Bukowinie, przy następujących uwagach:

Królestwo Galicyi z dołączeniem obu księstw Oświecima i Zatora i Bukowiny, która aż do podniesienia jéj do właściwego kraju koronnego stanowiła część składową Galicyi, dzieli się pod względem administracyjnym na 19 obwodów, które razem stanowią przestrzeń 1524 mil □ z ludnością przeszło pięciomilionową.

Wielkie księstwo Krakowskie wedle dotychczasowego podziału swojego politycznego, składało się z trzech administracyjnych obwodów z ludnością około 140,000 na przestrzeni 21 mil □.

Czynności sądowe w Galicyi i Bukowinie załatwiane bywały częścią przez sądy krajowe, częścią przez patrymonialne, a to przez istniejące pojedyńcze magistraty i justycyaryaty.

Do sądów krajowych liczyły się trzy sądy foralne we Lwowie, Stanisławowie i Tarnowie; sąd magistratualny i forum w Czerniowcach, następnie sąd dystryktowy w Suczawie; sześć sądów karnych (we Lwowie, Samborze, Rzeszowie, Wiśniczu, Stanisławowie i Czerniowcach), do których doliczyć trzeba osobne urzędy sądowe jako to: sądy handlowe i wexlowe we Lwowie i Brodach; nakoniec c. k. dystryktowe sądy górnicze, w Samborze, Kołomyi i Wieliczce z zastępczym sądem górniczym w Kaczycach w księstwie Bukowińskiém.

Patrymonialne sądownictwo w Galicyi i w Bukowinie dzieliło się między 84 magistraty i komorników miejskich i 2666 justycyaryaty.

Było w prawdzie tyle okręgów sądowych, ale często wiele okręgów do jednego magistratu lub jednego justycyaryatu się odnosiło.

W okręgu wielkiego księstwa Krakowskiego cywilne sądownictwo załatwiane bywało przez pięć sądów pokoju i Krakowski trybunał, a sądownictwo karne przez dyrekcyą policyi, w późniejszych zaś czasach przez radę miasta Krakowa, następnie przez policyjne komisaryaty dystryktowe i Krakowski trybunał.

Gdy przez Najwyżéj udzieloną konstytucyą państwa, osobista równość w obliczu prawa dla wszystkich austryackich obywateli państwa wyrzeczoną została, ukazała się niezbędna konieczność, również sądownictwo w tych krajach koronnych do prostych, powszechnych form przyprowadzić i tym sposobem głęboko uczuwanéj potrzebie równego, pośpiesznego, i niezawisłego wymierzania sprawiedliwości odpowiedzieć.

Dla spełnienia tego zdania w całym obszernym jego zakresie, powzięto poprzednio opinie rozmaitych władz sądowych i administracyjnych, zażądano zdań umyślnie na ten cel złożonego komitetu z osób rozmaitego stopnia służby, któremu przydani byli mężowie zaufania i doświadczeni ze wszystkich stron kraju, takowe opinie poddano dojrzaléj rozwadze, użyto i porównano wreszcie najobszerniejsze statystyczne wykazy, najrozmaitsze karty krajowego katastru i karty dróżne dla wyszukania stosunków terytoryalnych.

Dla odpowiedniego zaokrąglenia sądowych obwodów, dotychczasowe granice cyrkułów nie mogły być zatrzymane, musiano poprzednio potworzyć wielkie okręgi naturalnemi obwiedzione granicami, jako to pasmami gór, rzekami itp. i musiano szukać w takowych punktów środkowych w którychby się kierunki komunikacyjne spotykały, i gdzieby działalność przemysłowa i zatrudnienia gospodarcze stykać się zwykły i pewny punkt zjednoczenia znajdowały.

Tymczasem: 1) Podział dawny parafii po większéj części utrzymano, a od téj zasady odstąpiono w bardzo rzadkich tylko wypadkach i to tam, gdzieby pozostawienie pojedyńczych osad w dawnym ich związku, mogło z powodu zachodzących terytoryalnych trudności wykonanie sprawiedliwości tamować. (D. c. n.)

Galicya.

Krakowski korespondent Wanderer pisze: We Lwowie literatura hebrajska znalazła przytułek, jak niegdyś żydzi w Polsce. Sześć różnych jéj gałęzi będzie w tém półroczu na wydziale filozoficznym wykładanych, natomiast w języku polskim oprócz gramatyki i literatury ani jeden przedmiot nie może przez prywat-docenta być wykładanym. Musimy zazdrościć żydom.

Gazeta Wiedeńska ogłasza dzisiaj organizacyą sądową Galicyi ra-

zem z W. ks. Krakowskiem i Bukowiną. Obie prowincye będą tworzyły jeden dział sądowy, gdyż tak mała prowincya niemogłaby sama utrzymać wyższego sądu krajowego. Stolicą tego sądu będzie Lwów. Z powodu rozległości Galicyi i stósownie do nowego podziału politycznego, w Krakowie i Stanisławowie utworzone będą dwa wyższe krajowe senaty sądowe; do ostatniego należeć będzie także Bukowina. Cały dział sądowy rozdziela się na 9 sądów krajowych, 8 w Galicyi z Krakowem, 1 w Bukowinie ze stolicą w Czerniowcach. Dalszy podział na 217 sądów okręgowych, jak to już z politycznéj organizacyi jest wiadomem, pozostaje utrzymanym w zasadzie, ale z powodu braku ludzi, jak tłomaczą ministeryalne motywa, do sędziowskiego urzędu usposobionych, początkowo kilka okręgów składać się będzie na jeden sąd, tak, że dla obu prowincyi będzie tylko 112 sądów okręgowych. Liczba sądów okręgowych kolegialnych oznaczona jest na 29. Instytucya przysięgłych znowu w naszéj prowincyi zawieszona, a tak najważniejsze reformy, których po zmianie organizacyi i procedury sądowniczéj spodziewać się mieliśmy prawo, wyjątkowo dla Galicyi odroczone. Poprzestajemy dzisiaj na tym wyciągu, bo z powodu spóźnienia poczty, zaledwo mieliśmy czas na przeczytanie patentu, który in extenso w jutrzejszym podamy numerze.

W skutek upoważnienia J. C. Mci z d. 6. Listopada r. b. udzielonego przy potwierdzeniu organizacyi sądownictwa w krajach koronnych Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, Oświecimem i Zatorem, tudzież w Bukowinie, minister sprawiedliwości zamianował c. k. radzcę ministeryalnego doktora Ignacego Strojnowskiego prezesem komissyi do zaprowadzenia sądownictwa z tytułem c. k. komissarza ministeryalnego.

J. ces. Mość na wniosek ministra wyznań religijnych i oświecenia, najwyższém postanowieniem z dn. 23. Października r. b. zamianować raczył zastępcę profesora filozofii prawa i prawa karnego dra Jana Rzesińskiego, rzeczywistym profesorem filozofii prawa przy uniwersytecie Krakowskim.

Minister wyzn. relig. i oświecenia wydał rozporządzenie pod dniem 23. Paźdz. r. b. mocą którego pozwolenie chirurgom uprzywilejowanym i magistrom chirurgii pod dn. 16. Sierpnia 1849. udzielone, w przedmiocie odbycia prywatnie dwóch kursów filozoficznych, zmienione w ten sposób zostaje: iż do przypuszczenia ich do studiów medycznych potrzebném jest złożenie w gimnazyum miasta uniwersyteckiego, egzamina z logiki, psychologii, matematyki, fizyki i filologii z tem nadmienieniem, iż to dobrodziejstwo tylko przez lata naukowe 1850/51. i 1851/52 istnieć będzie.

Turcya.

Konstantynopol, dn. 24. Października. — Sultan zajmuje się sam teraz nadzwyczaj wiele wszystkiemi sprawami i dla których przyczyn uczy się nawet po francuzku. Widzieć go można na ulicy bez wszelkiego przepychu i ostentacyi. Zwykle miewa przy sobie prócz jednego adjutanta kilku oficerów od gwardyi przybocznéj.

Syn gubernatora Egiptu prosił o jednę sultankę za żonę, ale mu odmówiono. Omer basza wynalazł port w Cataro. Okoliczność ta może przynieść handlowi austryackiemu znaczny uszczerbek. — Z najpewniejszych źródeł dowiadujemy się tutaj, iż książe Woroncow operujący obecnie przeciw Czerkiesom osobiście, został tą razą od Chamul beja mocno porażony. W Bukareszcie zaprzeczono plakatami temu faktowi, odwołując się do rosyjskiéj niezwyciężonéj potęgi. Przysłano oraz i Turcyi notę w téj mierze i z wielkiemi dla księcia Woroncowa pochwałami, lecz o zwycięztwie jego nie ma i słowa. — Brzęcząca moneta znikła prawie w całéj Europie z obiegu tak, iż prócz rosyjskiéj, innéj nie wiele się zawadza. — Palmerston przesłał Austryi notę, iżby śpiesznie ukończono sprawę internowanych. Austrya wszakże uważa to za uchybienie swéj powadze, iż Anglia miesza się do téj sprawy. Jakoż zapewne nie pójdzie po myśli lorda Palmerstona, a sprawa ta dozna dłuższéj jeszcze zwłoki, jak można najdłuższéj. — Piętnastu Polaków przyjęto do służby wojskowéj w Turcyi, piętnastu zaś innym, którzy dobrowolnie ustąpili, wypłacono po 5000 piastrów. Emigracya jeszcze w Szumli; zdaje się, że tam przezimuje nim odjedzie do Ameryki. Temi dniami pochowaliśmy jednego z naszych, który pracując we fabryce przez nieostrożność skaleczył sobie rękę. Doktorowie tutejsi leczyli go tak nieszczęśliwie, iż kilka palców miał bez ciała, nareszcie uznano konieczność amputowania ręki. Toby uczyniło go niezdatnym do pracy dalszéj, a niechcąc żyć z miłosierdzia innych, odjął sobie życie przez wystrzał.

OBWIESCZENIE.

Na mocy prawa z dnia 12. Listopada r. bież. wszyscy tutejsi mieszkańcy obowiązani są inkwaterunek ponosić, w tym celu spisane zostaną wszystkie pomieszkania przez obranych przez nas współobywateli.

Nim jednak odmienione pomieszczenie inkwarterunku nastąpi, właściciele domów jeszcze więcéj jak dotąd żołnierzy na kwatery dostaną.

Poznań, dnia 16. Listopada 1850.

Magistrat.

SPRZEDAŻ KONIECZNA.

Król. Sąd powiatowy w Kościanie; wydział I.

dnia 4. Lipca 1850.

Dobra szlacheckie Wielichowo w powiecie Kościańskim, oszacowane na 143,223 Tal. 19 sgr. 4. fen. wedle taxy, mogącéj być przejrzanéj wraz z wykazem hypotecznym i warunkami w Registraturze, mają być dnia 21. Grudnia 1850. przed południem o godzinie 10téj w miejscu zwykłém posiedzeń sądowych sprzedane.

SPRZEDAZ KONIECZNA.

Król. Sąd powiatowy w Poznaniu.

Wydz. Igo — spraw cywilnych.

Poznań, dnia 13. Maja 1850.

Folwark dziedzicowi Ur. Ludwikowi Krzyżańskiemu należący, w Rumianku pod liczbami 1., 7., 11. i 13. położony, oszacowany na 20,231 Tal. 25 sgr. 6 fen. wedle taxy, mogącéj być przejrzanéj wraz z wykazem hypotecznym i warunkami w Registraturze, ma być dnia 17. Stycznia 1851. przed południem o godzinie 11stéj w miejscu zwykłém posiedzeń sądowych sprzedany.

Wszyscy niewiadomi pretendenci realni wzywają się, ażeby się pod unikniemiem prekluzyi zgłosili, najpóźniéj w terminie oznaczonym.

WYWOŁANIE PUBLICZNE.

W księdze hypotecznéj tu w miejscu na ulicy Sgo Marcińskiéj pod liczbą 215. położonego gruntu jest *Rub. III.* Nr. 3. kaucya w ilości 150 Tal., którą Alexander Ur. Brzeżański, dawniejszy właściciel dla swego brata Józefa Ur. Brzeżańskiego, jako dzierzawcy folwarku Kamieńca ustanowił, zapisaną.

Wszyscy ci, którzy pretensye do téj kaucyi mieć mniemają, szczególnie właściciel Kamieńca, jego sukcessorowie, cessyonarze, albo którzy nareszcie w ich miejsce wstąpili, wyzwają się, aby się na dniu 19. Grudnia r. b. o godzinie 10. zrana wyznaczonym terminie przed Panem Neumann Radzcą Sądu powiatowego w naszéj izbie instrukcyjnéj pod liczbą 13. zgłosili.

Niestawający będą ze swemi mianemi realnemi pretensyami do wyrażonéj kaucyi wyłączonymi, i im dla tego wieczne milczenie nałożone zostanie.

Poznań, dnia 30. Sierpnia 1850.

Król. Sąd powiatowy. Wydz. I.
dla spraw cywilnych.

PROCLAMA.

Tutejsza Król. Regencya wystawiła pod dniem 12. Lutego 1826. r. dla dzierzawcy dominialnego Bogdańskiego obligacyę prowincyonalną-rządową na 107 Tal 28 srbgr. 10 fen. z procentem po 4. od sta. Tę obligę podobno Bogdański posiadaczowi dóbr Józefowi Bielińskiemu, a tenże znowu posiadaczowi dóbr Wojciechowi Baranowskiemu cedował. Ostatni cedował ją d. 5. Lutego 1829. r. owdowiałéj Pani Elżbiecie Bielińskiéj, ta 5. Września 1838. r. Aktuarjuszowi dominialnemu Janowi Sternie, a ten 25. Czerwca 1844. r. bankierowi Morycowi Mejerowi w Gnieźnie. A że ostatni te cessye Bogdańskiego i Bielińskiego dostawić niemógł, więc zapłaciła Król. Regencya ten kapitał z czteroletnim procentem do naszego depozytu. — Na teraz wniósł Moryc Mejer o amortyzacyą obydwóch tych wzmiankowanych cessyów, które podobno zaginęły. Zostają zatém wszyscy ci, którzy do powyżéj oznaczonéj obligacyi, z cessyów Bogdańskiego i Bielińskiego w ściągającym się sposobie do massy depozytalnéj utworzonéj z zapłaty kapitału z procentami, jako właściciele, cessyonaryusze, fantowi lub innych pism posiedziciele, pretensye mieć mniemają, zawezwani, takowe najpóźniéj w terminie

na dzień 11. Marca 1851. r.

przed południem o $11\frac{1}{2}$ godzinie przed deputowanym Referendaryuszem Heyne w naszym domu sądowym wyznaczonym zażądali, gdyż w przeciwnym razie z niemi prekludowanemi zostaną, cessye te za amortyzowane uznane będą, a massa depozytalna będzie bankierowi Morycowi Majerowi wypłaconą.

Bydgoszcz, dnia 21. Października 1850.

Król. Sąd powiatowy. Wydz. I.

Kurs giełdy Berlińskiéj.

Dnia 15. Listopada 1850.	Stopa pCt.	Na pr. kurant papierami	Na pr. kurant gotowizna.
Pożyczka rządowa dobrowolna	5	—	—
dito z roku 1850.	$4\frac{1}{2}$	—	—
Obligi długu skarbowego	$3\frac{1}{2}$	81	—
dito premiów handlu morskiego	—	$120\frac{1}{4}$	—
dito Marchii Elektoralnéj i Nowéj	$3\frac{1}{2}$	—	—
dito miasta Berlina	5	—	—
Listy zastawne Prus Zachodnich	$3\frac{1}{2}$	—	—
dito W. X. Poznańskiego	4	—	$96\frac{3}{4}$
dito W. X. Pozn., nowe	$3\frac{1}{2}$	—	—
dito Prus Wschodnich	$3\frac{1}{2}$	—	—
dito Pomorskie	$3\frac{1}{2}$	93	$92\frac{1}{2}$
dito Marchii Elekt. i Nowéj	$3\frac{1}{2}$	$93\frac{1}{4}$	—
dito Szląskie	$3\frac{1}{2}$	—	—
Frydrychsdory	—	$13\frac{2}{3}$	$13\frac{1}{6}$
Inne monety złote po 5 tal.	—	$11\frac{5}{12}$	$10\frac{11}{12}$
Drogi żelaznéj Starogrod. Poznańskiéj	$3\frac{1}{2}$	—	77